

Metodika pro stanovení cílové hodnoty obsahu hotově balených výrobků

(plněných hmotnostně)

Číslo úkolu: **VII/12/16**

Název úkolu: Zpracování metodiky pro určení cílové hodnoty obsahu při výrobě hotově balených výrobků

Zadavatel: **Česká republika – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, organizační složka státu**

Návrh metodiky byl zpracován a financován v rámci plánu standardizace programu rozvoje metrologie 2016

Neprodejné

Metodika je k dispozici k volnému využití, nesmí však být využita ke komerčním účelům

Listopad 2016

Účel metodiky – úvodní poznámka

Metodika má sloužit výrobcům hotově baleného zboží (především HBZ neoznačovaného symbolem „e“), pomocí které budou moci zohlednit maximální dovolené chyby, tolerance a nejistoty plynoucí z použití měřidel při výrobě a interní kontrole do výpočtu cílové hodnoty obsahu hotově baleného výrobku, respektive splnit požadavky relevantních předpisů a eliminovat přitom ztráty způsobené zbytečným přeplňováním nebo naopak vyhnout se sankcím při nesplnění hodnoty obsahu dané relevantním předpisem.

1 Rozsah metodiky

Tato metodika se použije u výrobců hotově baleného zboží, kteří pro výrobu a kontrolu používají následujících kategorie vah: váhy s neautomatickou činností, váhy s automatickou činností: automatické kontrolní váhy, automatické gravimetrické plnicí váhy. Metodika předpokládá použití těchto kategorií vah, se zajištěnou a dokumentovanou metrologickou návazností. Metodika zohledňuje zejména prováděná měření, výpočet výsledků měření, určení nejistot měření. Metodika především obsahuje část pro vyjádření nejistot, plynoucí z použití těchto kategorií vah a jejich zohlednění pro dosažení konvenčně správné cílové hodnoty obsahu výrobku v hotovém balení.

1.1 Předmět metodiky

Předmětem metodiky je postup vyjádření nejistoty měření při kontrole hotově baleného zboží ve výrobním procesu a zohlednění této nejistoty při určení tzv. cílové hodnoty obsahu hotového balení deklarovaného pomocí hmotnosti. Metodika zohledňuje výpočet nejistoty pro následující kategorie vah: váhy s neautomatickou činností, kontrolní automatické váhy a gravimetrické plnicí váhy.

1.2 Definice

1.2.1 Cílová hodnota

Nominální hodnota nastavení procesu výroby (cílová hodnota plnění), která při zohlednění všech nejistot měření (například použitých měřidel), zaručí splnění daných tolerancí při minimalizaci nákladů (maximální eliminaci ztrát ve výrobě)

1.2.2 Váhy s neautomatickou činností

Váhy, které vyžadují zásah operátora během procesu vážení k rozhodnutí, že výsledek vážení je přijatelný.

1.2.3 Kontrolní váhy s automatickou činností

Vážicí zařízení s automatickou činností, které třídí zboží rozdílné hmotnosti do dvou nebo více podskupin podle hodnoty rozdílu mezi jejich hmotností a jmenovitým bodem nastavení.

1.2.4 Gravimetrické plnicí váhy

Vážicí zařízení s automatickou činností, které plní kontejnery předem stanovenou a prakticky konstantní hmotností sypkého produktu.

1.2.5 Nejistota měření

Nejistota měření je parametr spojený s výsledkem měření, který charakterizuje rozptyl hodnot, které mohou být přiměřeně spojovány s měřenou veličinou

Kombinovaná rozšířená nejistota výsledku (U) je často způsobena různými zdroji. Pro kombinaci složek, které přispívají k celkové nebo rozšířené nejistotě se zpravidla používá následující výraz:

$$U = k \cdot \sqrt{\sum_{i=1}^n c_i^2 \cdot u_i^2}$$

k – koeficient rozšíření, obvykle v rozmezí 2 až 3

u_i – hodnota standardní nejistoty i

c_i – hodnota citlivostního koeficientu standardní nejistoty i

Každá komponenta (u_i) je vypočtena nebo odhadnuta

Symbols a značení používané ve výpočtech:

$u(m_T)$ standardní nejistota stanovení táry

$u(m_G)$ standardní nejistota stanovení hmotnosti brutto hotová balení

$u(m_N)$ standardní nejistota stanovení hmotnosti netto hotová balení

$u(WI)$ standardní nejistota z kalibračního listu (NAWI)

n počet vzorků nebo měření

$mpes$ maximální dovolená chyba v provozu

$mpes_0$ maximální dovolená chyba v provozu po nastavení vah na nulu

s standardní odchylka

d dílek váhy

Indexy používané ve výrazech:

T	tára
N	netto
G	brutto

1.2.6 Chyba

Chyba je výsledek měření minus skutečná hodnota měřené veličiny.

1.3 Další definice

Další uváděné pojmy splňují definice uvedené v souvisejících dokumentech v bodě 1.4.

1.4 Související dokumenty

- [1] ISO Guide: Guide to the expression of Uncertainty in Measurement (vydání 1993)
- [2] **EA/4-02: Metodika vyjadřování nejistot měření při kalibracích**
- [3] **Mezinárodní doporučení OIML R 76 - 1: Váhy s neautomatickou činností. Část 1: Metrologické a technické požadavky – zkoušky (vydání 2006)**
- [4] **Mezinárodní doporučení OIML R 111- 1: Závaží tříd E_1 , E_2 , F_1 , F_2 , M_1 , M_{1-2} , M_2 , M_{2-3} a M_3 , část 1 Metrologické a technické požadavky (vydání 2004)**
- [6] ILAC – G8:Směrnice k posuzování a prokazování shody se specifikací (založených na měření a zkouškách v laboratoři) (vydání 1996)
- [7] OIML V1: Mezinárodní slovník termínů v legální metrologii (vydání 2013)
- [8] EURAMET/cg-18/v.01: Guidelines on the calibration of non-automatic weighing instruments (vydání 2007)
- [9] **EN 45501:2015: Metrologické aspekty vah s neautomatickou činností**
- [10] **MPA 30-02-08: Návaznost měřidel a výsledků měření (vydání 2008)**
- [11] OIML R51-1
- [12] OIML R61-1

1.5 Metrologická návaznost

Použité váhy pro kontrolu hotově baleného zboží musí mít zajištěnou a dokumentovanou metrologickou návaznost. Tyto váhy musí být úředně ověřeny ve lhůtách daných relevantním právním předpisem. Dokumentovanou metrologickou návaznost musí mít rovněž i ostatní měřicí přístroje (např. pro měření teploty okolního vzduchu).

2 Cílová hodnota

2.1 Základní požadavek na cílovou hodnotu

Cílová hodnota = [(jmenovitá hodnota) + (přeplnění)] musí být větší než:

- jmenovitá hodnota

Toto platí v případě plnění hotových balení při tzv. minimálním principu, kdy na hotovém balení je uvedena z hlediska množství obsahu pouze jmenovitá hodnota. Faktor „přeplnění“ se rovná celkové rozšířené nejistotě při použití vah.

Cílové hodnota = [(jmenovitá hodnota) + (přeplnění)] musí být větší než:

- [(jmenovitá hodnota) – (tolerance zvolená výrobcem)]

Toto platí v případě, že výrobce hotově balených výrobků využívá možnosti zvolení vlastní tolerance.

V obou případech se přeplnění rovná celkové rozšířené nejistotě plynoucí z použití vah.

3 Určení cílové hodnoty – váhy s neautomatickou činností

3.1 Určení cílové hodnoty – váhy s neautomatickou činností ověřované

Pro určení cílové hodnoty je nutno určit celkovou rozšířenou nejistotu. Toto určení se skládá z následujících kroků.

3.1.1 Stanovení nejistoty při určení hodnoty táry

Hodnotu táry je možno určit dvěma způsoby

- změření hmotnosti táry každého jednotlivého výrobku v hotovém balení nebo
- stanovením průměrné hodnoty z několika hodnot

3.1.1.1 Stanovení nejistoty jednotlivé táry

$$u(m_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2$$

kde

- výraz v druhé závorce na pravé straně rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při indikaci táry
- výraz v třetí závorce pravé strany rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při nule
- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry
- $mpes_T$ je maximální dovolená chyba v provozu
- d_T je dílek stupnice

V případě vah s neautomatickou činností třídy III lze uvažovat následující vztah:

$$u(m_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{mpes_0}{\sqrt{3}}\right)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{4\sqrt{3}}\right)^2$$

kde

- výraz v druhé závorce na pravé straně rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při indikaci táry
- výraz v třetí závorce pravé strany rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při nule
- $mpes_0$ je maximální dovolená chyba v provozu po nastavení vah na nulu

3.1.1.2 Stanovení nejistoty průměrné táry

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n_T}}\right)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n_T}}\right)^2$$

kde

- výraz v druhé závorce na pravé straně rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při indikaci táry
- výraz v třetí závorce pravé strany rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při nule
- $u(\overline{m}_T)$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry
- $mpes_T$ je maximální dovolená chyba v provozu
- d_T je dílek stupnice

s_T standardní odchylka **při n_T počtu měření při stanovení průměrné táry**

V případě vah s neautomatickou činností třídy III lze uvažovat následující vztah:

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_T}{4\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n_T}}\right)^2$$

kde

- výraz v druhé závorce na pravé straně rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při indikaci táry
- výraz v třetí závorce pravé strany rovnice představuje nejistotu plynoucí z chyby zaokrouhlení při nule
- $u(\overline{m}_T)$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry
- $mpes_T$ je maximální dovolená chyba v provozu
- d_T je dílek stupnice
- s_T je standardní odchylka **při n_T počtu měření při stanovení průměrné táry**

3.1.1.3 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení s obalem (brutto)

$$u(\overline{m}_G)^2 = \left(\frac{mpes_G}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_G}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_G}{2\sqrt{3}}\right)^2 = \left(\frac{mpes_G}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_G}{2\sqrt{3}}\right)^2$$

kde

- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $mpes_G$ je maximální dovolená chyba v provozu
- d_G je dílek stupnice

V případě vah s neautomatickou činností třídy III lze uvažovat následující vztah:

$$u(m_G)^2 = \left(\frac{mpes_G}{\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_G}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{d_G}{4\sqrt{3}}\right)^2$$

kde

- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $mpes_G$ je maximální dovolená chyba v provozu
- d_G je dílek stupnice

3.1.1.4 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije individuální hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(m_T)^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije průměrná hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(\overline{m}_T)^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(\overline{m}_T)$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry

3.1.1.5 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

kde

- U je rozšířená nejistota hmotnosti
- k je koeficient rozšíření
- u_c je celková standardní nejistota

3.1.1.6 Vypočet cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

kde

C_h je cílová hodnota, $Q(n)$ je jmenovité množství a U je rozšířená nejistota

3.2 Určení cílové hodnoty – váhy s neautomatickou činností kalibrované

Pro určení cílové hodnoty je nutno určit celkovou rozšířenou nejistotu. Toto určení se skládá z následujících kroků.

3.2.1 Stanovení nejistoty při určení hodnoty táry

Hodnotu táry je možno určit dvěma způsoby

- změření hmotnosti táry každého jednotlivého výrobku v hotovém balení nebo
- stanovením průměrné hodnoty z několika hodnot

3.2.1.1 Stanovení nejistoty jednotlivé táry

$$u(m_T)^2 = u(WI_T)^2$$

- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry
- $u(WI_T)$ je nejistota vah při používání

3.2.1.2 Stanovení nejistoty průměrné táry

$$u(\overline{m}_T)^2 = u(WI_T)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n_T}}\right)^2$$

kde

- $u(\overline{m}_T)$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry
- $u(WI_T)$ je nejistota vah při používání
- s_T je standardní odchylka při n_T počtu měření při stanovení průměrné táry
- n_T je počet měření

3.2.1.3 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení s obalem (brutto)

$$u(m_G)^2 = u(WI_G)^2$$

kde

- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(WI_G)$ je standardní nejistota vah při používání

3.2.1.4 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije individuální hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(m_T)^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije průměrná hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(\overline{m_T})^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(\overline{m_T})$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry

3.2.1.5 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

kde

- U je rozšířená nejistota
- k je koeficient rozšíření
- u_c je celková standardní nejistota

3.2.1.6 Výpočet cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

kde

C_h je cílová hodnota, $Q(n)$ je jmenovité množství a U je rozšířená nejistota

4 Určení cílové hodnoty – váhy s automatickou činností

4.1 Určení cílové hodnoty – váhy s automatickou činností ověřované

Pro určení cílové hodnoty je nutno určit celkovou rozšířenou nejistotu. Toto určení se skládá z následujících kroků.

4.1.1 Stanovení nejistoty při určení hodnoty táry

Pro přesné určení nejistoty hodnoty táry se použijí váhy s neautomatickou činností a postupuje se podle bodu 3.1.1.

4.1.1.1 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení s obalem (brutto)

$$u(m_G)^2 = (S_G)^2$$

kde

- Výraz v závorce na pravé straně rovnice představuje hodnotu směrodatné odchylky dané relevantním předpisem pro ověřované váhy s automatickou činností.
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti

Příklad pro kontrolní automatické váhy kategorie X:

- při třídě přesnosti XIII s faktorem (x) = 1 a jmenovité hodnotě 1000g se hodnota směrodatné odchylka rovná 1,0g

Příklad pro Gravimetrické plnicí váhy:

- při třídě přesnosti X(1) a jmenovité hodnotě 1000g se hodnota směrodatné odchylka rovná 15,0g

4.1.1.2 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije individuální hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(m_T)^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije průměrná hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(\overline{m_T})^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(\overline{m_T})$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry

4.1.1.3 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

kde

- U je rozšířená nejistota
- k je koeficient rozšíření
- u_c je celková standardní nejistota

4.1.1.4 Vypočet cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

kde

C_h je cílová hodnota, $Q(n)$ je jmenovité množství a U je rozšířená nejistota

4.2 Určení cílové hodnoty – váhy s automatickou činností kalibrované

Pro určení cílové hodnoty je nutno určit celkovou rozšířenou nejistotu. Toto určení se skládá z následujících kroků.

4.2.1 Stanovení nejistoty při určení hodnoty táry

Hodnotu táry je možno určit dvěma

- změření hmotnosti táry každého jednotlivého výrobku v hotovém balení nebo
- stanovením průměrné hodnoty z několika hodnot

4.2.1.1 Stanovení nejistoty při určení hodnoty táry

Pro přesné určení nejistoty hodnoty táry se použijí váhy s neautomatickou činností a postupuje se podle bodu 3.1.1.

4.2.1.2 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení s obalem (brutto)

$$u(m_G)^2 = u(WI_G)^2$$

kde

- Výraz v závorce na pravé straně rovnice představuje hodnotu nejistoty z kalibračního listu automatické váhy v používání.
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti

Pozn.: Pro výpočet nejistot vah s neautomatickou činností viz Kalibrační postup ČKS pro váhy s neautomatickou činností

4.2.1.3 Stanovení nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije individuální hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(m_T)^2$$

kde

- $u(m_N)$ je standardní nejistota netto hmotnosti
- $u(m_G)$ je standardní nejistota brutto hmotnosti
- $u(m_T)$ je standardní nejistota stanovení táry

V případě, že se pro výpočet hmotnosti hotového balení použije průměrná hodnota táry, použije se následující vztah:

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(\overline{m_T})^2$$

kde

- $u(\overline{m_T})$ je standardní nejistota stanovení průměrné táry

4.2.1.4 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

kde

- U je rozšířená nejistota
- k koeficient rozšíření
- u_c je celková standardní nejistota

4.2.1.5 Výpočet cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

kde

C_h je cílová hodnota, $Q(n)$ je jmenovité množství a U je rozšířená nejistota

5 Příklady

5.1 Příklad výpočtu při použití ověřovaných vah s neautomatickou činností

Výrobek:

Druh: Bramborové těsto

Jmenovitá hodnota obsahu: 400 g

Velikost dávky: 1000 ks

Počet vzorků pro stanovení táry: 50

Hodnota táry: 47,07 g

Počet vzorků pro určení průměrné hodnoty táry: $n_T = 10$

Standardní odchylka táry: $s_T = 0,86$ g

Parametry váhy:

Třída přesnosti III

Max = 3 kg

$e = 0,5$ g

$mpes_T = 0,5$ g pro hodnotu táry

$mpes_B = 1,0$ g pro hodnotu balení

5.1.1 Určení nejistoty při měření hodnoty táry

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n_T}}\right)^2$$

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{0,5}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{0,5}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{0,86}{\sqrt{10}}\right)^2 = 0,397g^2$$

$$u(\overline{m}_T) = \sqrt{0,397g^2} = 0,630g$$

5.1.2 Určení nejistoty při měření brutto hodnoty hmotnosti jednotlivého balení

$$u(m_G)^2 = \left(\frac{mpes_G}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_G}{2\sqrt{3}}\right)^2$$

$$u(m_G)^2 = \left(\frac{1,0}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{0,5}{2\sqrt{3}}\right)^2$$

$$u(m_G)^2 = 0,375g^2$$

$$u(m_G) = \sqrt{0,375g^2} = 0,612g$$

5.1.3 Určení nejistoty při měření netto hodnoty hmotnosti jednotlivého balení

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(\overline{m}_T)^2$$

$$u(m_N)^2 = 0,375 + 0,397 = 0,772g^2$$

$$u(m_N) = \sqrt{0,772g^2} = 0,879g$$

5.1.4 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

$$U = 2 \cdot 0,879g = 1,758g$$

5.1.5 Určení cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

$$C_h = 400g + 1,758g = 401,758g$$

Po zaokrouhlení se cílová hodnota rovná 402g.

V tomto případě se hodnota přeplnění rovná čtyřnásobku dílku váhy.

5.2 Příklad výpočtu při použití ověřovaných vah s automatickou činností

Výrobek:

Druh: Bramborové těsto

Jmenovitá hodnota obsahu: 400 g

Velikost dávky: 1000 ks

Počet vzorků pro stanovení táry: 50

Hodnota táry: 47,07 g

Počet vzorků pro určení průměrné hodnoty táry: $n_T = 10$

Standardní odchylka táry: $s_T = 0,86$ g

$mpes_T = 0,5$ g pro hodnotu táry

Parametry vah:

Třída přesnosti XIII (1)

Max = 3 kg

$e = 0,2$ g

maximální dovolená hodnota směrodatné odchylka = 0,2 g

5.2.1 Určení nejistoty při měření hodnoty táry

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{mpes_T}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{d_T}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{s_T}{\sqrt{n}}\right)^2$$

$$u(\overline{m}_T)^2 = \left(\frac{0,5}{\sqrt{3}}\right)^2 + 2\left(\frac{0,5}{2\sqrt{3}}\right)^2 + \left(\frac{0,86}{\sqrt{10}}\right)^2$$

$$u(\overline{m}_T)^2 = 0,397g^2$$

$$u(\overline{m}_T) = \sqrt{0,397g^2} = 0,630g$$

5.2.2 Určení nejistoty při měření brutto hodnoty hmotnosti jednotlivého balení

$$u(m_G)^2 = (S_G)^2 = (0,2)^2 = 0,04g^2$$

$$u(m_G) = 0,2g$$

5.2.3 Určení nejistoty při měření netto hodnoty hmotnosti jednotlivého balení

$$u(m_N)^2 = u(m_G)^2 + u(m_T)^2$$

$$u(m_N)^2 = (0,2)^2 + (0,397)^2 = 0,04 + 0,158 = 0,198g^2$$

$$u(m_N) = \sqrt{0,198g^2} = 0,445g$$

5.2.4 Stanovení rozšířené nejistoty hmotnosti hotového balení (netto)

$$U = k \cdot u_c$$

$$U = 2 \cdot 0,445g = 0,89g$$

5.2.5 Určení cílové hodnoty

$$C_h = Q(n) + U$$

$$C_h = 400g + 0,89g = 400,89g$$

Po zaokrouhlení se cílová hodnota rovná 401g.

V tomto případě se hodnota přeplnění rovná pětinasobku dílku váhy.